

Asia: VN/13128/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Näkemyksenne kuntouttavasta työtoiminnasta annettuun lakiin esitetyistä muutoksista?

TyöHämeen työllisyysalue kiittää mahdollisuudesta lausua lakiesitykseen.

Lakiesityksen yhdeksi tavoitteeksi on mainittu tavoite purkaa työllistymissuunnitelman, aktivointisuunnitelman ja monialaisen työllistymissuunnitelman välisiä päällekkäisyyksiä. On kannatettava tavoite, että työttömälle laadittavien suunnitelmien päällekkäisyyttä vähennetään ja selkeytetään prosessia muutenkin.

Tavoitteeksi on mainittu myös hallinnollisen työn keventäminen. Katsomme, että se, että aktivointiehto sellaisenaan poistettaisiin, ei kuitenkaan itsessään vähennä viranomaisten työmäärää, sillä työnhakijoiden palvelutarpeet työttömyyden pitkittyessä edellyttävät useissa tilanteissa monialaista työskentelyä ja eri viranomaisen työpanosta asiakkaan työllistymisen edistämiseksi. Kuten esityksessäkin on arvioitu, on näkemyksemme mukaan selvää, että muutoksen myötä monialaisten työllistymissuunnitelmien määrä ja niiden laatimiseen käytettävä työaika tulee kasvamaan ja edellyttää myös resurssien ja työpanoksen lisäämistä työllistymisen monialaisen edistämisen (TYM) tehtäviin.

Näkemyksenne esityksen vaikutuksista työttömiin?

On kannatettavaa, että toimeentulotukea pääasiallisena toimeentulonaan saavien osalta aktivointisuunnitelmien laatimiseen ei tulisi muutoksia ja että palveluihin pääsy turvataan sitä kautta.

Aktivointiehdon suunniteltu poistuminen muiden kuin toimeentulotukea pääasiallisena toimeentulonaan saavien osalta poistaisi palveluprosessin kaavamaisuutta eikä aktivointisuunnitelmaa tarvitsisi laatia vain työttömyyden kestoon liittyvien määräaikojen perusteella.

Jos asiakkaalla on sosiaali- ja terveyspalvelujen tarve ja hänen palvelutarpeeseensa ei pystytä vastaamaan yksinomaan työvoimapalveluilla, tulee työvoimaviranomaisen voida ohjata työtön hyvinvointialueen palveluiden piiriin ja siten että työtön saa tarvitsemaansa sosiaali- ja

terveyspalvelua viipymättä. Tämän tulee olla mahdollista muillekin kuin työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteistoimintamallissa mukana oleville asiakkaille. Työllistymistä estäviin ongelmiin puuttuminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa on tärkeää työttömyyden pitkittymisen estämiseksi.

Näkemyksenne esityksen vaikutuksista viranomaisten toimintaan?

Esityksessä mainitaan, että työvoimaviranomainen voisi edistää työnhakijan työllistymistä ilman, että tarvitsee odottaa työparia suunnitelman laatimiseen sosiaalihuollosta. Tässä on kuitenkin riskinä, että palvelutarpeeseen ei pystytä vastaamaan pelkästään työvoimaviranomaisen palveluvalikoimalla, vaan työllistymisen edistämiseksi tarvitaan myös sosiaali- ja terveyspalveluita.

Esityksessä todetaan, että suunnitellut muutokset saattavat lisätä tarvetta vahvistaa työvoimaviranomaisessa sekä Kelassa työskentelevien osaamista asiakkaiden työ- ja toimintakyvyn ongelmissa. Näkemyksemme mukaan, jos esitys toteutuu, osaamistarpeet lisääntyvät, eivät vain saata lisääntyä. Asiakkaiden moninaiset palvelutarpeet ja palvelutarpeen tunnistaminen lisäävät muun muassa osaamis- ja resursointitarvetta.

Esityksessä mainittu arvio siitä, että monialaisten työllistymissuunnitelmien määrä tulee nousemaan, vaikuttaa kaikkien monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisaatioiden toimintaan ja edellyttää todennäköisesti lisätyöpanoksen osoittamista monialaiseen yhteistyöhön kaikilta yhteistoimintamallin toimijoilta.

Näkemyksenne esityksen taloudellisista vaikutuksista?

Esityksessä on arvioitu, että hyvinvointialueen ja työvoimaviranomaisten kustannukset vähenisivät muutoksen myötä. Taloudellisten vaikutusten arviointi on haastavaa. Työnhakijoille on kuitenkin laadittava työllistymissuunnitelmat ja monialaiset työllistymissuunnitelmat normaaliin tapaan voimassa olevien säädösten mukaisesti. Vaikka aktivointisuunnitelmien määrä laskisi, työtä tehdään muiden suunnitelmien laatimiseksi, joten on päinvastoin todennäköisempää, että kustannusten määrä resurssitarpeen kasvaessa kunnilla ja työvoimaviranomaisilla nousee.

Yleistä lausuttavaa esitysluonnoksesta.

Nyt lausunnolla olevan esitysluonnoksen vaikutuksia ei ole arvioitu suhteessa muihin valmistelussa oleviin työnhakijoiden palveluita koskeviin lakiesityksiin tai esimerkiksi suunnitelmaan kuntouttavan työtoiminnan siirrosta kuntiin. Kokonaisarviointi suunniteltujen lakimuutosten yhteisvaikutuksesta työnhakijoiden palveluihin olisi syytä tehdä.

Sillanpää Mira
Hämeenlinnan kaupunki - TyöHämeen työllisyysalue